

**ỦY BAN NHÂN DÂN HUYỆN ...
TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ ...**

BÁO CÁO
BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG
DẠY ĐỌC VĂN BẢN TRONG MÔN NGỮ VĂN 6
BẰNG VIỆC SỬ DỤNG PHIẾU HỌC TẬP
(Bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống)

Họ và tên giáo viên:

Môn giảng dạy: Ngữ văn

Trình độ chuyên môn: Đại học

Chức vụ: Giáo viên

Đơn vị công tác: Trường THCS ...

..., ngày 13 tháng 11 năm 2022

MỤC LỤC

PHẦN I. ĐẶT VẤN ĐỀ.....	1
1. Mục đích giải pháp.....	1
2. Tính mới của giải pháp.....	1
3. Đóng góp của giải pháp khi áp dụng thực tế.....	2
PHẦN II. GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ.....	3
1. Thực trạng công tác dạy và học Ngữ văn 6 tại trường trung học cơ sở Ninh xá.....	3
1.1. Ưu điểm.....	3
1.2. Hạn chế và nguyên nhân hạn chế.....	3
2. Biện pháp nâng cao chất lượng đọc văn bản trong môn Ngữ văn 6 (Bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống) bằng việc sử dụng phiếu học tập.....	4
2.1. Biện pháp 1: Giúp học sinh nhận thức rõ khái niệm, vai trò của phiếu học tập.....	4
2.2. Biện pháp 2: Phiếu học tập và thiết kế phiếu học tập.....	6
2.3. Biện pháp 3: Hướng dẫn sử dụng phiếu học tập trong dạy đọc văn bản Ngữ văn 6 (Bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống).....	7
2.3.1. Sử dụng phiếu học tập trong quá trình tìm hiểu tri thức nền...	9
2.3.2. Sử dụng phiếu học tập trong quá trình khám phá nội dung văn bản.....	13
2.3.3. Sử dụng phiếu học tập trong quá trình luyện tập, vận dụng, củng cố kiến thức cho học sinh.....	18
3. Thực nghiệm sư phạm.....	20
3.1. Mô tả cách thực hiện.....	20
3.2. Kết quả đạt được.....	24
3.3. Điều chỉnh, bổ sung sau thực nghiệm.....	24
4. Kết luận.....	25
5. Kiến nghị, đề xuất.....	25
5.1. Đối với tổ/nhóm chuyên môn.....	25

5.2. Đối với lãnh đạo nhà trường.....	26
5.3. Đối với Phòng Giáo dục và Đào tạo.....	26
PHẦN III. MINH CHỨNG VỀ HIỆU QUẢ CỦA BIỆN PHÁP..	27
PHẦN IV. CAM KẾT.....	28

PHẦN I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Đổi mới phương pháp dạy học nói chung và môn Ngữ văn nói riêng là dạy học sinh biết cách tự học, tự nghiên cứu, khả năng tư duy logic, phán đoán, kỹ năng giải quyết vấn đề, phân loại và khái quát hóa kiến thức,... chứ không phải dạy học truyền thụ kiến thức hàn lâm. Thông qua kiến thức môn học, giáo viên còn phải rèn luyện cho học sinh kỹ năng thực hành, kỹ năng thuyết trình, tích cực, tự giác trong học tập.

Trong đổi mới chương trình hiện nay, có đổi mới phương pháp dạy học. Để đổi mới phương pháp dạy học theo hướng tích cực đạt hiệu quả thì nhất thiết phải đổi mới phương tiện dạy học, phải tìm ra những công cụ dạy học thích hợp. Trong các phương tiện, công cụ dạy học thì phiếu học tập là một phương tiện rất cần thiết và quan trọng đối với nhiều bài học. Bởi vì khi sử dụng phiếu học tập, học sinh phải tích cực tìm tòi, chủ động trong việc lĩnh hội tri thức mới, hình thành và rèn luyện các kỹ năng cũng như khả năng khái quát hóa kiến thức.

Trong thực tế giảng dạy Ngữ văn hiện nay, đã có nhiều giáo viên sử dụng phiếu học tập trong các giờ dạy phối hợp với các phương pháp dạy học mới và nhận thấy rõ hiệu quả. Xuất phát từ thực tế giảng dạy của bản thân tại trường, cùng với việc dự giờ thăm lớp của các đồng nghiệp, tôi chọn đề tài: ***“Biện pháp nâng cao chất lượng dạy đọc văn bản trong môn Ngữ văn 6 bằng việc sử dụng phiếu học tập (Bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống)”*** với mong muốn góp một phần kinh nghiệm của bản thân nhằm thực hiện có hiệu quả công tác đổi mới phương pháp dạy học, nhất là trong việc sử dụng phiếu học tập đối với môn Ngữ văn 6.

1. Mục đích giải pháp

Xác định rõ hơn về vai trò, quy trình thiết kế và sử dụng phiếu học tập. Trên cơ sở đó, bài báo cáo nêu ra một số biện pháp thiết kế và sử dụng phiếu học tập trong dạy đọc văn bản Ngữ văn 6 (Bộ sách kết nối tri thức với cuộc sống).

2. Tính mới của giải pháp

Những biện pháp tôi đưa ra nhằm giải đáp một phần các câu hỏi: *Phiếu học tập là gì? Nó có vai trò ra sao? Làm thế nào để thiết kế và sử dụng phiếu học*

tập đạt hiệu quả cao nhằm phát triển năng lực, phẩm chất đồng thời giúp học sinh thêm hứng thú với môn học Ngữ văn 6?

Bên cạnh đó, bài viết của tôi đề cập đến một số nội dung có tính mới. Đó là việc sử dụng phiếu học tập góp phần đổi mới khâu tìm hiểu tri thức nền; sử dụng phiếu học tập góp phần đổi mới trong khâu khám phá văn bản theo đặc trưng thể loại; sử dụng phiếu học tập góp phần đổi mới trong khâu luyện tập, vận dụng, củng cố kiến thức cho học sinh.

3. Đóng góp của giải pháp khi áp dụng thực tế

Phiếu học tập là một phương tiện, công cụ dạy học tích cực góp phần hỗ trợ giáo viên trong việc đổi mới phương pháp dạy học. Phiếu học tập giúp giáo viên trong một thời gian ngắn có thể hỏi và cung cấp được nhiều nội dung kiến thức, học sinh rèn được tính tự chủ và phát triển tư duy sáng tạo cho học sinh.

Hơn nữa, những biện pháp này còn có thể sử dụng phù hợp và có hiệu quả với phân môn của bộ môn Ngữ văn ở các khối khác nhau.

PHẦN II. GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

1. Thực trạng công tác dạy và học Ngữ văn 6 tại trường trung học cơ sở Ninh xá

1.1. Ưu điểm

- Về phía nhà trường

+ Nhà trường có đội ngũ cán bộ giáo viên có trình độ chuyên môn nghiệp vụ vững vàng, nhiệt tình trong công tác giảng dạy (Nhà trường có 34 cán bộ giáo viên, trong đó trình độ thạc sĩ là 5 giáo viên, trình độ đại học là 28 giáo viên, cao đẳng là 1 giáo viên).

+ Cơ sở vật chất của nhà trường bước đầu đáp ứng đủ cho điều kiện dạy học (các phòng học đều được trang bị máy chiếu, loa, mic,...).

+ Nhà trường và tổ chuyên môn luôn quan tâm và tạo mọi điều kiện thuận lợi cho giáo viên trong công tác giảng dạy (Thường xuyên tổ chức các buổi sinh hoạt chuyên môn theo nhóm bộ môn).

- Về phía giáo viên

Bản thân tôi là một giáo viên trẻ, yêu nghề, dạy đúng chuyên môn đào tạo, luôn gần gũi, thân thiện, quan tâm, sát sao tới học sinh. Bản thân thường xuyên học hỏi, trau dồi kinh nghiệm từ bạn bè, đồng nghiệp, tự bồi dưỡng để nâng cao trình độ chuyên môn của bản thân.

- Về phía học sinh

+ Đa số các em học sinh của trường THCS Ninh Xá đều ham học, ngoan ngoãn, lễ phép và kính trọng các thầy cô.

+ Phụ huynh luôn quan tâm tới việc học tập của các con, tạo mọi điều kiện để con được học tập tốt nhất.

1.2. Hạn chế và nguyên nhân hạn chế

- Về phía nhà trường

+ Trình độ giáo viên không đồng đều.

- Về phía giáo viên

+ Bản thân còn trẻ, chưa có nhiều năm kinh nghiệm trong nghề nên trong quá trình giảng dạy sẽ còn nhiều hạn chế.

+ Chương trình giáo dục mới, sách giáo khoa thay đổi, việc tiếp cận, nghiên cứu bài dạy còn nhiều bỡ ngỡ.

- *Về phía học sinh*

+ Ở tiểu học, học sinh vẫn học theo chương trình cũ. Bởi vậy, khi lên lớp 6, tiếp cận với chương trình mới học sinh còn bỡ ngỡ, lúng túng.

+ Lượng kiến thức và dạng bài tập ở cấp trung học cơ sở nhiều hơn so với cấp tiểu học, dẫn đến tình trạng học sinh sợ học, sợ làm bài tập.

+ Học sinh ngày càng thụ động, không chịu phát biểu xây dựng bài và hoạt động làm bài nhóm, tự tìm tòi, khám phá kiến thức còn kém, học sinh về nhà không chịu chuẩn bị bài, lên lớp học trong trạng thái mệt mỏi, chán nản.

Nguyên nhân gây nên hiện tượng học sinh thụ động trong giờ học Ngữ văn bắt nguồn từ tâm lý chung của học sinh: Học sinh sợ bị chê cười khi phát biểu sai, chưa tự tin vào năng lực của mình. Các em còn ngại ngùng, rụt rè khi đứng lên trả lời trước đám đông nhất là các bạn nữ. Do các em lười học, không chịu, hoặc rất ít chuẩn bị bài trước ở nhà mà có thói quen đợi đến lớp chờ thầy cô giảng rồi chép vào vở, chưa hiểu rõ tác dụng của việc phát biểu xây dựng bài. Không khí một số giờ học trên lớp nhiều khi còn tẻ nhạt, thiếu hấp dẫn, học sinh bị thụ động trong việc tiếp nhận kiến thức, không được phát triển năng lực của bản thân. Một số gia đình hiện nay coi trọng các môn học khác (Toán, Tiếng Anh), một số phụ huynh bận công việc nên không có thời gian quan tâm, kèm cặp con học tập tại nhà.

2. Biện pháp nâng cao chất lượng đọc văn bản trong môn Ngữ văn 6 (Bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống) bằng việc sử dụng phiếu học tập

2.1. Biện pháp 1: Giúp học sinh nhận thức rõ khái niệm, vai trò của phiếu học tập

** Khái niệm phiếu học tập*

Có nhiều quan điểm khác nhau về phiếu học tập, theo tác giả PGS.TS Nguyễn Đức Thành đã xây dựng khái niệm như sau: “*Để tổ chức các hoạt động của học sinh, người ta phải dựng các phiếu hoạt động học tập gọi tắt là phiếu học tập. Còn gọi cách khác là phiếu hoạt động hay phiếu làm việc. Phiếu học*

tập là những tờ giấy rời, in sẵn những công tác độc lập hay làm theo nhóm nhỏ, được phát cho học sinh để học sinh hoàn thành trong một thời gian ngắn của tiết học (từ 5-10 phút). Trong mỗi phiếu học tập có ghi rõ một vài nhiệm vụ nhận thức nhằm hướng tới hình thành kiến thức, kỹ năng hay rèn luyện thao tác tư duy để giao cho học sinh”. (Tài liệu bồi dưỡng thường xuyên cho giáo viên THPT chu kì III, nhà xuất bản Đại học Sư phạm); một số quan điểm khác cho rằng: Phiếu học tập là những tờ giấy rời trên đó ghi sẵn các thông tin cần thiết không có trong sách giáo khoa để yêu cầu học sinh phân tích, khai thác kiến thức nhằm phục vụ, hỗ trợ cho bài học hoặc trên những tờ giấy đó ghi sẵn những nhiệm vụ học tập dưới dạng vấn đề, các câu hỏi, bài tập để yêu cầu học sinh giải quyết trước khi đến lớp hoặc trong tiết học theo nhóm hoặc cá nhân học sinh.

Như vậy có thể hiểu: Phiếu học tập là một phương tiện dạy học được giáo viên chuẩn bị trước nhằm hỗ trợ cho bài học; nó là một tờ giấy rời trong đó có ghi các nhiệm vụ học tập, câu hỏi, bài tập,... có thể kèm theo gợi ý của giáo viên. Học sinh thực hiện hoặc ghi các vấn đề cần giải quyết lên phiếu theo nhóm hoặc cá nhân để từ đó khai thác, lĩnh hội hoặc củng cố kiến thức.

** Vai trò của phiếu học tập*

Là một phương tiện dạy học, phiếu học tập có vai trò như sau:

- + Phiếu học tập có thể thực hiện nhanh gọn, thời gian thực hiện ngắn (3-5 phút), trong thời gian đó có thể hoàn thành một đơn vị kiến thức bài học.
- + Trong một phiếu học tập có thể hỏi được nhiều nội dung kiến thức.
- + Giúp học sinh chủ động trong các hoạt động tìm tòi, khám phá tri thức, qua đó rèn luyện tính tự chủ và phát triển tư duy sáng tạo của học sinh.
- + Với phiếu học tập làm việc theo nhóm giúp học sinh phát triển năng lực hợp tác, năng lực giao tiếp, năng lực giải quyết vấn đề.
- + Thông qua phiếu học tập, có thể chuyển hoạt động của giáo viên từ trình bày, giảng giải, thuyết trình sang hoạt động hướng dẫn, học sinh được tham gia các hoạt động tích cực, tránh hiện tượng học sinh thụ động nghe giảng, ghi chép, lĩnh hội kiến thức.

có thể khai thác thông tin trong sách giáo khoa và thông tin tham khảo để tìm ra kiến thức liên quan đến những nội dung cụ thể trong văn bản (đặc điểm của nhân vật, về cảm xúc của nhân vật, về ý nghĩa hình ảnh trong văn bản...), học sinh chủ động tìm hiểu và lĩnh hội kiến thức làm tăng tính tự chủ, tự học, tự giải quyết vấn đề, phát huy cao năng lực hợp tác, năng lực giải quyết vấn đề, năng lực giao tiếp và phát huy được kĩ năng nghe, nói của học sinh.

2.3.3. Sử dụng phiếu học tập trong quá trình luyện tập, vận dụng, củng cố kiến thức cho học sinh

- Mục tiêu của giải pháp

Dạng phiếu học tập này nhằm hỗ trợ học sinh luyện tập từng mảng kiến thức, từng dạng bài và củng cố nội dung bài học. Học sinh không chỉ cần nắm vững lí thuyết mà còn cần phải thực hành, vận dụng kiến thức vào quá trình làm các bài tập văn học, vào trong cuộc sống hàng ngày. Bởi vậy, giáo viên cần tạo một môi trường học tập giúp học sinh tự giác, chủ động và tích cực giải quyết các nhiệm vụ nhận thức. Tuy nhiên, tùy từng mục đích, tình huống và đối tượng học sinh, giáo viên có thể nâng cao hoặc tạm thời hạ thấp yêu cầu khi cần thiết.

- Cách thực hiện biện pháp

Phiếu học tập được thiết kế nhằm giúp học sinh củng cố thông qua các bài tập trắc nghiệm khách quan hoặc những bài tập vận dụng để nắm bắt thông tin phản hồi từ học sinh, giúp giáo viên có sự điều chỉnh phương pháp dạy học cho phù hợp để nâng cao hiệu quả dạy học.

Ví dụ: Thiết kế phiếu học tập theo dạng bài tập trắc nghiệm giúp học sinh củng cố kiến thức đã lĩnh hội được. Khi sử dụng phiếu, giáo viên có thể biết được số học sinh hiểu bài, biết ứng dụng linh hoạt vào làm bài tập (phiếu học tập số 09 – Bài tập luyện tập sau khi học xong văn bản “*Cây tre Việt Nam*” – Thép Mới).

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 9

Họ và tên..... **Lớp**.....

Câu 1: Văn bản “*Cây tre Việt Nam*” thuộc thể loại nào?

- A. Tiểu thuyết B. Kí C. Truyện ngắn D. Thơ

Câu 2: Từ "nhũn nhặn" trong câu “*Dáng tre vươn mộc mạc, màu tre tươi nhũn nhặn*” được hiểu là:

- A. Thái độ khiêm tốn. B. Thu mình lại. D. Thái độ khiêm tốn, nhún nhường.

Câu 3. Đoạn văn: “*Suốt một đời người, từ thuở lọt lòng trong chiếc nôi tre, đến khi nhắm mắt xuôi tay, nằm trên giường tre, tre với mình, sống có nhau, chết có nhau, chung thủy*” nói lên điều gì?

- A. Sự gắn bó thủy chung của tre với con người trong suốt cả cuộc đời.
B. Sự tận tình của tre trong việc phục vụ con người.
C. Những phẩm chất cao quý của tre đối với con người.

Câu 4: Ý nào sau đây đúng với thành ngữ “Tre già măng mọc”

- A. Thế hệ đi trước đã sáng tạo nên thành quả, thế hệ đi sau tiếp bước, phát triển thành quả ấy.
B. Măng khỏe hơn nên sẽ hút hết chất dinh dưỡng của tre.
C. Cả A và B đều đúng.

Ví dụ: Thiết kế phiếu học tập vận dụng, liên hệ kiến thức bài học (Xem phiếu học tập số 11 – Tạo dựng thể tình bạn sau khi học xong văn bản “*Bài tập làm văn*” trích “*Nhóc Ni-co-lai: Những chuyện chưa kể*” của tác giả Rơ-nê Gô-xi-nhi và Giăng-giắc Xăng-pê).

3. Thực nghiệm sư phạm

3.1. Mô tả cách thức thực hiện

Việc thiết kế và sử dụng phiếu học tập đề xuất ở trên đã được thử nghiệm trong các giờ dạy học ở trường THCS Ninh Xá cho các em học sinh khối 6. Ở đây, tôi xin trình bày thực nghiệm tiết 1 đọc văn bản “*Bức tranh của em gái tôi*” – Tạ Duy Anh tại hai lớp 6a1 và 6a2, trong đó học sinh lớp 6a2 có sử dụng phiếu học tập.

* Xây dựng phiếu học tập

+ Bước 1: Phân tích bài dạy “*Bức tranh của em gái tôi*” – Tạ Duy Anh

Theo phân phối chương trình văn bản “*Bức tranh của em gái tôi*” – Tạ Duy Anh được dạy trong hai tiết. Ở tiết một, giáo viên xác định mục tiêu bài học như sau: Học sinh nắm được những nét khái quát về tác giả và văn bản, tìm hiểu

được những đặc trưng của thể loại truyện trong văn bản, phân tích những đặc điểm về nhân vật Kiều Phương và từ đó hình thành kỹ năng phân tích nhân vật trong văn bản tự sự.

+ Bước 2: Tiến hành thiết kế phiếu

Căn cứ vào mục tiêu bài học, giáo viên nhận thấy phân phân tích đặc điểm của nhân vật Kiều Phương phù hợp để thiết kế phiếu học tập ở biện pháp 4. Để thiết kế phiếu học tập giáo viên sử dụng phần mềm canva.com. Dưới đây là phiếu giáo viên đã sử dụng:

Phiếu học tập
Tìm hiểu về nhân vật Kiều Phương

Nhóm: **Thành viên:**

Ngoại hình:

Tính cách:

Tài năng:

Thái độ với mọi người:

Nhận xét:

+ Bước 3: Xây dựng đáp án và thời gian hoàn thành phiếu học tập

Giáo viên xây dựng đáp án một cách ngắn gọn, khoa học. Với phiếu tìm hiểu về nhân vật Kiều Phương, giáo viên thiết kế để học sinh hoàn thiện trên lớp, thời gian hoàn thiện là 5 phút. Dưới đây là phân gợi ý đáp án của phiếu học tập:

Phiếu học tập

Tìm hiểu về nhân vật Kiều Phương

Nhóm: **Thành viên:**

Ngoại hình: Khuôn mặt luôn bị chính bản thân mình bôi bẩn

Tính cách: Hồn nhiên, trong sáng, chăm chỉ, hiếu động và rất đáng yêu

Tài năng: Có năng khiếu hội họa, biết tự chế màu vẽ

Thái độ với mọi người: Thân thiện, hoà đồng, yêu quý mọi người, đặc biệt là người anh trai của mình

Nhận xét: Là một cô bé dễ thương, trong sáng, chăm chỉ, nhân hậu và có năng khiếu hội họa

** Quy trình sử dụng phiếu học tập*

+ Bước 1: Giáo viên chuyển giao nhiệm vụ học tập: Giáo viên chia lớp thành 6 nhóm (mỗi nhóm gồm 7 học sinh), các nhóm nhận phiếu học tập và hoàn thành phiếu trong thời gian 5 phút.

TẢI MẪU LIÊN HỆ

091 552 1220

CÚ PHÁP: MÃ SKKN cần tải
(Khách lưu ý không gửi tên đề tài)

PHÍ TẢI: 100K/MẪU

HOT!